T087 TKL 5 (36) Luận Kinh Đại Bảo Tích Q4

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1523 - LUAÄN ÑAÏI BAÛO TÍCH KINH - Quyeån 4

LUAÄN KINH ÑAÏI BAÛO TÍCH
QUYEÅN 4

Naày Ca-dieáp! Sau naày trong töông lai seõ coù Tyø-kheo nhö con choù ñuoåi theo cuïc ñaát. Trong ñaáy goïi nhö choù laø do theo ngoaïi ñaïo. Naêm thöù caûnh giôùi saéc v.v... ví nhö cuïc ñaát, neùm vaøo laø nhö sôï saéc, aâm thanh, muøi thôm, vò ngoït, söï va chaïm, chæ roõ söï sôï haõi caùc caûnh giôùi ñoù. Tyø-kheo kia sôï caûnh giôùi, vì khoâng chöùng bieát nguyeân nhaân vì sao phaûi sôï. Phaät chæ cho Tyø-kheo boán thöù töôùng. Chæ tranh giaønh laáy caûnh giôùi. ÔÛ choã troáng traûi, vaéng veû vì muoán ñoåi thay ñöôïc caûnh giôùi toát ñeïp, neân duyeân nôi choán troáng traûi, vaéng veû. Tyø-kheo ñoù chæ ôû moät mình, khoâng coù baïn ñoàng tu, töø boû söï nhieãm taïp, vónh vieãn truï khoâng hai. Thaân ñaõ lìa xa naêm duïc, nhöng taâm laïi khoâng töø boû noù, ngöôøi naày coù khi hoaëc nghó nhôù ñeán saéc ñeïp, tieáng hay, muøi thôm, vò ngon ngoït, söï va chaïm, roài chuùt loøng tham lam, say ñaém khôûi leân maø khoâng töï quaùn saùt noäi taïi, khoâng hay, khoâng bieát, chæ luoân gôïi nhôù ñeán caùc caûnh giôùi vì coù söùc chòu ñöïng, neân hoï cuõng khoâng bieát. Taïi sao caàn phaûi xa lìa saéc, thanh, höông, vò, xuùc? Chính vì hoï khoâng hay bieát, neân thôøi gian sau, khi hoï vaøo thaønh aáp, xoùm laøng, hay kinh ñoâ cuûa vua v.v..., giöõa choán ñaày ngöôøi thì hoï bò troùi buoäc do naêm duïc: Saéc, tieáng, muøi thôm, vò ngoït, cuøng söï va chaïm neân bò luøi laïi. Neáu ngöôøi cho ñeán cheát ôû nôi troáng traûi, thanh vaéng, laïi giöõ giôùi theá tuïc ñeå ñöôïc sinh leân coõi trôøi höõu laäu, thì hoï vaãn bò troùi buoäc do söï öa thích naêm duïc laïc treân trôøi. Roài khi phöôùc coõi trôøi heát, hoï cuõng khoâng traùnh khoûi rôi vaøo boán ñöôøng aùc. Boán con ñöôøng aùc laø: Ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh vaø A-tu-la. Ñaõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi maø vaãn coøn phaûi bò ñoïa laø do haønh ñoäng, hoï döïa vaøo tham duïc ñoù laø baïn ñen, neân bieát. Döïa vaøo caùi thaáy maø haønh ñoäng, goïi laø baïn traéng, neân bieát. Do thaáy nhaân voâ ngaõ, ñeå ñoái trò vôùi haïng ngöôøi ñoù, neân giaûi thích thaønh hai haïng baïn ñen, traéng v.v... neân bieát.

Tu taäp caùc haïnh nhö theá xong, neáu taâm taùn loaïn, thì goàm thaâu noù laïi. Ñaõ goàm thaâu ñöôïc thì coù giaûi thoaùt. Caâu kinh trong ñaáy laø thí duï. Taâm khoâng nhaäp ñònh, nhöng vì muoán ñöôïc giaûi thoaùt, noùi caùc phöông tieän Xa-ma-tha v.v..., thuû xaû phieàn naõo Xa-ma-tha xen keõ ñeå ñoái trò taâm, neân noùi roõ qua thí duï yeát haàu vaø thí duï ngöôøi bò troùi buoäc v.v..., ñeàu coi moät loøng taâm ñònh laø phöông tieän giaûi thoaùt, nhaèm thò hieän töôùng kieán tu, noùi ñoù laø phöông tieän dieät phieàn naõo. Söï caûn trôû cuûa keû tu ñaïo laø chaáp thaân vaø meâ ñaém Tam-muoäi, vì nhaän thöùc nhö thí duï yeát haàu vaø ngöôøi bò troùi buoäc v.v... Khi chöùng ngoä ñeá duøng trí xuaát theá gian taïo taùc, gaây ra khoù khaên laø chaáp thaân nhö chöùng beänh phaùt sinh nôi yeát haàu, neân bieát. Ñaõ thöïc haønh haïnh nhö theá xong, vì ñeà phoøng chaáp phaùp coù, ñeà phoøng nhöõng chaáp nhö vaäy neân noùi hai thöù thí duï "khoâng" veà taâm khoâng saïch: 1. Ñoïc tuïng kinh saùch, caùc boä luaän v.v... cuûa ngoaïi ñaïo, theá gian. 2. Caát chöùa nhieàu y baùt toát ñeïp, döïa vaøo nghieäp, döïa vaøo thaân. Hai phaùp naày troùi buoäc vaøo hai thöù: 1. Bò troùi buoäc do chaáp. 2. Troùi buoäc do lôïi döôõng, tieáng khen v.v... Hai thöù naày coù khaû naêng troùi buoäc khi phaùp thieän chöa phaùt sinh, laøm cho phaùp thieän khoâng sinh, taïo ra hai chöôùng khaùc: 1. Baïn doøng Thaùnh. 2. Gaàn guõi caùc Ñaøn-vieät, coøn phaùp thieän ñaõ sinh thì bò tieâu maát, hay laøm cho oâ nhieãm, khieán hình thaønh hai thöù nhô: 1. Chòu ñöïng söï nhô baån cuûa caùc phieàn naõo. 2. Ham trí thöùc v.v... cuûa caùc Ñaøn-vieät. Vónh vieãn nhoå ñöùt phaùp caên thieän, khieán hoã trôï thaønh hai thöù möa ñaù laøm hö hoûng chaùnh phaùp: Cheâ bai chaùnh phaùp, phaù giôùi maø vaãn nhaän laõnh cuûa tín thí. Hoï khoâng theå cöùu chöõa ñöôïc nôi phaùp hieän taïi, do vaäy maéc phaûi hai chöùng beänh ung nhoït: 1. Vaïch tìm loãi ngöôøi khaùc. 2. Töï che giaáu moïi toäi loãi cuûa mình. Trong phaùp hieän taïi, hoï ñau khoå vì haønh ñoäng aùc, laøm cho hoï maéc phaûi hai thöù phaùp thieâu ñoát: 1. Thaân taâm nhô baån maø maëc aùo caø sa. 2. Nhaän söï leã baùi, cuùng döôøng v.v... cuûa ngöôøi giöõ giôùi coù coâng ñöùc. Thí duï vò lai laø duø theá naøo vaãn khoâng theå sinh caên thieän, vì maéc hai

chöùng beänh, khoâng theå naøo cöùu chöõa laø: 1. Phaù hoaïi vieäc töï ñieàu phuïc taâm taêng thöôïng maïn. 2. Laøm hö hoûng söï phaùt taâm Ñaïi thöøa cuûa ngöôøi khaùc. Vì phæ baùng Boà-taùt, döïa vaøo giôùi phaùp cuûa Thanh vaên, coøn coù laàn löôït trong vò lai, neân bieát. Naày Ca-Dieáp ! Thaày phaûi töï quaùn saùt beân trong. Nhö theá, cho ñeán trong soá ñoù, coù ngöôøi naøo thoâng minh trí tueä, ñieàu phuïc ñöôïc phieàn naõo tham lam v.v... Noùi thí duï veà taêng thöôïng giôùi haïnh nghe nhieàu, hoïc roäng, thì hoï naûy sinh yù nghó aên naên maø chaùn naûn (theá traàn) ñeå laøm saùng toû taâm taêng thöôïng veà giôùi haïnh baèng thí duï yeát haàu vaø thí duï veà ngöôøi bò troùi buoäc, duøng nhaân voâ ngaõ vaø phaùp voâ ngaõ laøm taêng thöôïng trí giôùi haïnh. Neáu ñeå ñieàu phuïc phieàn naõo tham lam v.v... maø taâm taêng thöôïng veà giôùi haïnh nhö kinh ñaõ noùi, thì sao trong ñaây laïi noùi taêng

thöôïng giôùi haïnh? Ñaùp: Tham saân si laø nhaân laøm phaùt sinh moïi haønh ñoäng phieàn naõo tham. Noù khôûi leân töôùng roõ nhaát, cho neân noùi ñieàu phuïc phieàn naõo tham laø haïnh taêng thöôïng cuûa giôùi. Hoûi: Theá naøo laø caùc phieàn naõo coù khaû naêng phaùt sinh toäi? Ñaùp: Vì coù hai thöù töôùng, ngöôøi ñoù khoâng theå saùm hoái. Ví nhö ngöôøi ñoù ñaõ saùm hoái, nhöng khoâng thaønh saùm hoái. Coù caùc Sa-moân, Baø- la-moân khoâng nhaän bieát nguyeân nhaân cuûa phieàn naõo, neân sôï haõi caûnh giôùi saéc v.v..., hoï tìm nôi troáng traûi, thanh vaéng maø ôû, nhöng töï taâm vaãn khôûi leân nhöõng suy nghó baát thieän, neân phieàn naõo ngaõ maïn, laïi cuõng phaùt sinh, hoaëc nhôù nghó ñeán nôi khaùc maø caûm thaáy tham v.v..., hoï lao theo noù, nhö con choù ñuoåi theo cuïc ñaát. Khi ta löôïm ñaát choïi thì con choù ñuoåi theo cuïc ñaát. Nhö vaäy laø khoâng bieát caùch loaïi tröø tham v.v... Do ñaõ coù chuyeän thaân caän vôùi xoùm laøng neân mình môùi nghó nhôù ñeán, thì ñaáy goïi laø chöa loaïi tröø. Thuaän theo nghóa naày neân goïi laø loaïi tröø vaø loaïi tröø xong. Hoûi: Vì sao noùi ñieàu phuïc tham lam trong baïn ñen maø khoâng noùi ñieàu phuïc phieàn naõo trong baïn traéng? Noùi ñieàu phuïc veà phieàn naõo maø khoâng noùi veà tham? Ñaùp: Vì caû hai ñeàu ôû trong coõi Duïc, neân chæ roõ coù caùi coøn soùt bò ñieàu phuïc vaø coù caùi coøn soùt khoâng bò ñieàu phuïc, ñieàu aáy coù nghóa laø neáu ngöôøi ôû choã troáng traûi thanh vaéng maø cheát thì nhö theá laø chöa ñieàu phuïc. Ngöôøi giöõ vöõng giôùi caám maø giôùi taêng thöôïng coøn bò hö hoaïi, huoáng chi laø ngöôøi khoâng giöõ vöõng giôùi caám, ví nhö troâng thaáy con ngöïa ñi döôùi ñöôøng maø ñoâi khi coøn laàm laãn. Haønh giaû tu haønh giôùi taêng thöôïng cuõng

nhö theá, ngoä nhaän caùc yù nieäm, cuõng goïi laø taùn loaïn, cuõng nhö chöùng beänh yeát haàu ñöa ñeán cheát ngöôøi. Nhö theá, phaûi tu haønh nhaân voâ ngaõ vôùi trí taêng thöôïng. Do thaân kieán coù theå laøm cheát maïng soáng cuûa phaùp. Nhö ngöôøi bò troùi buoäc choã naøo thì mong caàu ñöôïc giaûi thoaùt choã aáy, döïa vaøo phaùp voâ ngaõ maø tu haønh vôùi trí taêng thöôïng. Cuõng nhö vaäy, tuøy taâm chaáp, tuøy voïng nieäm maø thaéng vöôït chuùng. Trong ba caùch tu taäp giôùi phaùp naày, coù taùm phaùp maâu thuaãn nhau veà giôùi vaø coù taùm thöù tuøy thuaän taâm khoâng trong saïch, nhö ñoïc tuïng kinh, saùch, caùc luaän v.v... cuûa ngoaïi ñaïo theá gian, ña soá ñeàu ham thích y baùt ñeïp ñeõ v.v... maø khoâng phaûi vì caàn duøng. Nhö oâ nhieãm ngang ngöôïc “Khoâng”, vì oâ nhieãm ngang ngöôïc laø nguyeân nhaân cuûa söï raøng buoäc. Noùi laàn löôït thì coù hai thöù raøng buoäc: 1. Söï raøng buoäc cuûa kieán chaáp. 2. Söï raøng buoäc cuûa danh voïng, lôïi döôõng. Hai thöù nguyeân nhaân taïo ra söï raøng buoäc, neân noùi laàn löôït laø vaäy. Bò kieán chaáp troùi buoäc, neân gheùt vaø cheâ bai baïn beø doøng Thaùnh. Bò lôïi döôõng vaø danh voïng, neân thaân caän baïch y. Hai thöù naày nhö veát nhô gaây chöôùng ngaïi: 1. Oaùn gheùt, cheâ bai baïn Thaùnh, thì nhaän laõnh caùc phieàn naõo. 2. Thaân caän baïch y laø tham tri thöùc v.v... cuûa caùc Ñaøn-vieät. Söï dô baån naày laøm nguyeân nhaân taïo côn möa ñaù. Haïi cuûa söï möa ñaù laø bò phieàn naõo giaøy voø, roài cheâ bai chaùnh phaùp, ham theo Ñaøn-vieät, söï thaân caän naày

laø ñieàu kieän phaù giôùi. Keû phaù giôùi vaø nhaän laõnh söï cuùng döôøng cuûa tín thí laø nguyeân nhaân cho côn möa ñaù, neân sau ñoù môùi coù chöùng beänh ung nhoït. Do cheâ bai chaùnh phaùp, phaù giôùi vaø thoï höôûng cuûa tín thí, töï che giaáu caùc toäi loãi cuûa mình, caùc ñieàu ñoù laøm nguyeân nhaân nung naáu cuûa chöùng ung nhoït. Laïi nöõa, keû ñoù coøn bò ñoát chaùy do söï tìm vaïch loãi cuûa ngöôøi khaùc. Keû thaân taâm nhô baån maø maëc aùo caø sa, keû che giaáu toäi cuûa mình maø nhaän laõnh söï leã baùi, cuùng döôøng v.v... cuûa ngöôøi coù coâng ñöùc giöõ giôùi, nhöõng haønh ñoäng ñoù laø nguyeân nhaân gaây ra söï ñoát chaùy kia. Beänh khoâng theå chöõa trò laø beänh thaân taâm nhô baån thích maëc aùo caø sa, aáp uû taêng thöôïng maïn maø gom goùp taâm giôùi. Nhaän laõnh söï leã baùi, cuùng döôøng v.v... cuûa ngöôøi giöõ giôùi coù coâng ñöùc laø phaù hoaïi keû truï vaøo phaùt taâm Ñaïi thöøa. Noùi baïn traéng ñeå ñoái trò vôùi caùc chöùng beänh treân, neân bieát. Trong hai loaïi ngöôøi naày, thöù nhaát laø ngöôøi tu haønh maø coù chaáp, thöù hai laø ngöôøi tu haønh maø tham aùi, neân bieát.

SOÁ 1523 - LUAÄN ÑAÏI BAÛO TÍCH KINH - Quyeån 4 842

Coù boán haïng Sa-moân laàn löôït chæ roõ laø: Haïng gaây tai hoïa vì soáng traùi vôùi giôùi phaùp. Hoaëc thaân caän baïch y. Hoaëc gaây tai naïn cho ngöôøi laøm hoï phaûi boû phaùp. Hoaëc ngöôøi ñaõ coù coâng ñöùc roài maø gaây moïi trôû ngaïi trong yù nghó hoï. Neáu khoâng gaây trôû ngaïi thì chæ coù ba haïng ngöôøi gaây tai hoïa. Ba loaïi ñoù laø: Sa-moân vôùi hình daùng, saéc phuïc nhöng taâm, haïnh ñeàu hö hoûng. Döïa vaøo öa gheùt maø noùi phaùp theo nghóa öa gheùt ñoù. Sa-moân löøa doái laø Sa-moân ham tieáng toát, haïnh toát, maø taâm hö, hoï chaïy theo vui möøng, ham muoán quaù ñoåi, chaïy theo nhöõng möøng vui duïc voïng höõu laäu. Trong vui möøng, ham muoán xaáu ñoù, luoân nghó mình laø Sa-moân, nhöng khoâng phaûi laø Sa-moân. Raát sôï haõi, neáu coù ñöôïc nhieàu ñöùc, nhöng laïi töï yù boû ñöùc voán ñaõ coù cuûa mình, luoân nghó theá naày: Ngöôøi coù taâm vui möøng vaø ham muoán, ngöôøi ñoù neáu ñaõ vöøa coù ñöùc maø coøn coù taâm treân thì caøng toát hôn. Haïng ngöôøi thöù nhaát coù hai vieäc hö hoûng: 1. Höõu dö. 2. Voâ dö. Höõu dö laø döïa vaøo boán haïng Sa-moân maø noùi, laø do thoï giôùi höõu laäu ñöa ñeán yù nghieäp baát tònh. Ñem ba thöù khoâng gioûi ñieàu phuïc naày theo nhö thöù lôùp chæ roõ, neáu caên cöù vaøo vieäc khaát thöïc maø noùi laø soáng ñôøi khoâng trong saïch. Döïa vaøo vieäc thoï duïng ñeå noùi veà söï keo kieät, nghóa laø hoï gom goùp ñeå daønh thöùc aên qua ñeâm. Döïa vaøo nghieäp tu taäp ñeå noùi loái soáng baát tònh. Döïa vaøo söï tieâu duøng ñeå noùi chuyeän keo kieät, nhö caát giöõ ñoà aên caùch ñeâm v.v... Döïa vaøo vieäc tu maø noùi löôøi bieáng. Voâ dö laø do phaù giôùi neân phaïm nhöõng lôøi daïy caên baûn cuûa giôùi. Taâm hö hoûng laø duøng phaùp aùc vaø coá yù che giaáu toäi loãi cuûa mình. Thaønh töïu haïnh thöù hai laø döïa vaøo haønh maïng giôùi thoï duïng vaø tu ñaïo, trong ñoù thaønh töïu veà haïnh laø döïa vaøo haønh. Thaønh töïu veà caûnh giôùi laø döïa vaøo maïng soáng. Thaønh töïu oai nghi laø ñeå taâm nhuoäm thaém trong boán haïnh oai nghi. Döïa vaøo giôùi caám laø thoï duïng vaät thoâ nhaùm, thöùc aên cuõ ñaïm baïc, ít ham muoán. Chuûng taùnh cuûa boán Thaùnh laø döïa vaøo thoï duïng, khoâng thaân caän caùc baïn ñaïo vaø

ngöôøi theá tuïc v.v... Döïa vaøo tu ñaïo neân ít noùi, öa soáng nôi thanh vaéng, döïa vaøo luaän thuyeát an uûi, khuyeán duï v.v... neân bieát. Maëc duø thöïc haønh caùc phaùp nhö theá, nhöng ñeàu laø löøa doái chôù khoâng vì

gioûi laøm tònh taâm, vì taâm ñaõ hö hoûng neân haïnh tu haønh nöông vaøo cuõng löøa doái, neân bieát: Thöôøng chaáp ngaõ laø döïa vaøo nhaân voâ ngaõ maø haønh nhöng laïi khoâng daäp taét ñöôïc chaáp ngaõ. Neân trong “Phaùp khoâng” phaùt sinh taâm sôï haõi, nhö thaáy mình saép rôi xuoáng vöïc thaúm. Nöông vaøo phaùp voâ ngaõ, nhöng khoâng phaân bieät ñöôïc yù nghóa cuûa “khoâng”, ngöôøi naøo noùi phaùp khoâng thì hoï coi laø keû thuø. Ngöôøi thöù ba laø thaønh töïu haïnh tuøy thuaän truï nieäm, nghóa laø y chæ vaø y haønh tuøy thuaän caùc phaùp, neân bieát. Trong ñaáy, truï laø vaâng giöõ giôùi caám, nieäm laø hoïc roäng. Vì söï nhôù nghó ñoù, neân tuøy thuaän ñöôïc moïi vieäc. Nöông töïa laø soáng nôi troáng traûi thanh vaéng, vì toïa thieàn ôû choã troáng traûi, thanh vaéng, neân tuøy thuaän cuûa caùc coâng ñöùc. Tuøy thuaän caùc phaùp laø bieát vöøa ñuû, ít ham muoán v.v... taâm khoâng thaân caän vôùi baát cöù ai. Khoâng daäp taét ñöôïc moïi yù nieäm thì ôû ñaây chæ roõ caùch ñoái trò laø laøm phaùt sinh nhaøm chaùn vaø lìa duïc. Nhôø ñoù, chaám döùt ñöôïc ham muoán, ñöôïc taâm Boà-ñeà hay maát taâm Boà-ñeà laø do keát quaû tu ñaïo naày. Ngöôøi thöù tö, caû hai ñeàu thaønh töïu. Coù chín theá maïnh cuûa thaønh töïu, neân bieát: 1. Theá maïnh cuûa tu maõi moät haïnh. 2. Theá maïnh cuûa hoïc roäng. 3. Theá maïnh cuûa ham muoán. 4. Theá maïnh cuûa suy tö vaéng laëng. 5. Theá maïnh cuûa chaùnh kieán. 6. Theá maïnh cuûa chöùng ngoä. 7. Theá maïnh cuûa dieät heát. 8. Theá maïnh cuûa tu taäp. 9. Theá maïnh cuûa chöùng ngoä chaân chaùnh. Khoâng mong caàu thaân maïng laø khoâng tham tieác thaân maïng. Ñaáy goïi laø theá maïnh cuûa tu maõi moät haïnh. Öa hoïc phaùp Khoâng v.v... vôùi loøng hoan hyû laø laøm saùng toû theá maïnh thöù hai laø hoïc roäng. Cuõng khoâng caûm thaáy vui möøng vôùi chaáp “Khoâng” v.v... vaø cuõng khoâng toû veû vui möøng vôùi caûnh giôùi Nieát-baøn maø chæ chuyeân lo tu taäp caùc phaïm haïnh, huoáng chi mong caàu seõ ñöôïc soáng trong ba coõi, khoâng mong caàu chaáp phaùp, cuõng öng phaùp dieät, yù höôùng ñeán Nieát-baøn cuûa quaû ñoù, ñaïo ñoù. Noùi veà theá maïnh ham muoán thöù ba laø thöôøng xuyeân döøng laïi vaø

döïa vaøo chaùnh phaùp, khoâng döïa vaøo vaên töï, caâu vaên. Mong caàu noäi taâm ñöôïc giaûi thoaùt moïi phieàn naõo, khoâng troán chaïy caùi beân ngoaøi. Vì döïa vaøo chaùnh phaùp maø mong caàu ñöôïc thieàn ñònh, giaûi thoaùt suy nghó veà trí tueä theá gian v.v... Theá maïnh thöù tö laø suy tö trong thanh vaéng ñeå caàu mong giaûi thoaùt moïi phieàn naõo, khoâng höôùng ra ngoaøi, chæ mong thaáy ñöôïc moät phaùp. Phaùp ñoù töø xöa ñeán nay voán khoâng caáu ueá maø hoaøn toaøn trong saïch ñeå töï mình nöông vaøo noù. Khoâng döøng laïi nöông töïa vaøo ngöôøi naøo khaùc ñeå taùnh khoâng bò nhieãm. Phaùp höõu hoïc xuaát theá gian laø beân trong mình phaûi töï bieát laáy. Theá maïnh thöù naêm laø chaùnh kieán, laø duøng phaùp

thaân chaân chaùnh maø coøn khoâng troâng thaáy ñöôïc Phaät, huoáng gì laø saéc thaân. Khoâng thaáy Tam baûo laø ba ngoâi quyù baùu, chaân thaät, cuõng laø do trí xuaát theá gian phaân bieät nhôù nghó. Theá maïnh thöù saùu laø chöùng. Ñaõ lìa mình ra khoûi tai hoïa chaáp "Khoâng" maø coøn khoâng thaáy ñöôïc phaùp, huoáng chi laø tham ñaém aâm thanh, lôøi noùi. Do vaäy caàn dieät tröø nhöõng gì neân dieät tröø. Theá maïnh cuûa dieät laø thöù baûy, khoâng thaáy coù ñieàu gì phaûi tu taäp nöõa. Theá maïnh cuûa tu taäp laø thöù taùm. Khoâng sinh vaøo voøng sinh töû, khoâng ñaém say Nieát-baøn, bieát ñöôïc taát caû phaùp xöa nay tòch dieät, khoâng thaáy coù söï troùi buoäc, khoâng coù mong caàu giaûi thoaùt. Theá neân, khoâng töø boû theá gian, khoâng chöùng ngoä Nieát-baøn. Khoâng dieät nhaân toá theá gian ñeå chöùng Nieát-baøn. Khoâng sinh ôû theá gian, khoâng mong caàu caûnh giôùi Nieát-baøn. Khoâng mong muoán cheát vaø khoâng mong ñöôïc soáng laâu maõi. Khoâng mong caàu ñöôïc giaûi thoaùt, khoâng mong muoán phaûi bò raøng buoäc, vì ñaõ dieät, vaø coøn phaàn höõu dö. Khoâng tu haønh cuõng khoâng dieät. Trong ñaáy, tính chaát dieät cuøng taän laø caùc phaùp voâ hoïc thuoäc veà voâ sinh trí v.v... neân bieát. Ñaây goïi laø theá maïnh thöù chín veà chaùnh chöùng. Vì ñaõ coù ba haïng Sa-moân kia, neân môùi ñaët teân Sa-moân (danh töø Sa-moân). Danh töø Sa-moân ñoù khoâng coù nghóa vaø chæ roõ khoâng gioáng nhau, chæ laáy teân ñeå thay theá. Noùi thí duï ngheøo khoå. Laáy teân ñeå thay theá laø theá naøo? Duøng hình daùng, traïng maïo khaùc vôùi teân Sa-moân, giaû doái ñeå nhaän laõnh lôïi döôõng cuûa tín thí. Töø ñaây trôû veà sau, caùc haønh chaúng phaûi laø chaân thaät. Sa-moân vaø yù thöùc nhaän bieát (tri thöùc) ñaõ phaùt sinh taùnh kieâu ngaïo. Haïnh chaân thaät cuûa Sa-moân laø vaâng giöõ giôùi caám coù nhaän thöùc, hieåu bieát. Noùi ñieân

ñaûo vì gioáng nhö giöõ gìn giôùi, trí vaên, tö, tu, döïa vaøo kieâu ngaïo ñoù neân môùi noùi hai thí duï: Nhö coù ngöôøi bò nhaän chìm trong vuõng nöôùc saâu maø cheát khaùt. Thí duï naày nhaèm chæ roõ keû coù vaên tueä deã naûy sinh ngaõ maïn. Thí duï thaày thuoác laø do tö tueä, neân ham meâ Tam-ma-baït-ñeà, keû phaøm phu xa lìa ham muoán thì deã maéc vaøo lôïi döôõng vaø söï cung kính. Höõu hoïc laø phaùt sinh hoái tieác tu taäp Tam-ma-baït-ñeà, vì tu tueä haïnh taø seõ thò hieän söï kieâu ngaïo trong vieäc haønh chaùnh haïnh, cho neân noùi ra ba thí duï khaùc: Thí duï ñaàu laø noùi veà beänh nhaân, thí duï thöù hai laø cuûa quyù baùu, thöù ba laø noùi veà ngöôøi cheát. Döïa vaøo giôùi sinh taùnh kieâu ngaïo, thò hieän coù boán haïng Tyø-kheo phaù giôùi, thí duï nhö Tyø-kheo kheùo giöõ giôùi v.v... Trong ñoù, ngöôøi ñaàu tieân taïm thoï giôùi, ngöôøi thöù hai laø haïng khoâng kheùo giöõ gìn giôùi luaät, coøn toû roõ söï löôøi bieáng. Ngöôøi thöù ba haønh ñoäng gioáng nhö ngöôøi giöõ giôùi, gaây chöôùng ngaïi ñoái vôùi söï phaù giôùi, neân noùi laøm hö hoûng chöôùng ngaïi giôùi. Ngöôøi thöù tö noùi laø ñaõ laõnh thoï ñaày ñuû möôøi hai coâng ñöùc cuûa haïnh ñaàu ñaø, ñaây laø giöõ giôùi treân danh nghóa taïm bôï. Trong ñaáy, ngöôøi thöù nhaát nhaän thaáy tai hoïa phaù giôùi neân daäp taét baèng caùch gaây chöôùng ngaïi ñeå ñoái trò. Goïi laø phaù giôùi. Höõu laäu do phaù giôùi neân khoâng theå gìn giöõ moät phaàn naøo trong soá giôùi caám. Naûy sinh tö töôûng sôï haõi

trong caûnh giôùi Nieát-baøn, vì khoâng coù khaû naêng dieät ñöôïc chöôùng ngaïi phaù giôùi, neân ñoái trò baèng caùch tu haønh. Ngöôøi thöù hai duøng taùnh ngaõ maïn naûy sinh ta ñaây ñöôïc töôùng giaûi thoaùt. Ñeå ñoái trò haïnh naày, neân môùi noùi veà caùc coâng ñöùc giöõ giôùi chaân thaät. Phaù giôùi laø toäi aùc ñaõ quaù roõ raøng. Haïnh tu ñaïo cuõng ñaõ ñöôïc chöùng toû. Trong ñoù, vôùi ngöôøi giöõ giôùi ñaàu tieân, Ñöùc Phaät noùi hoï neân ngoä nhaäp töø beân trong, khoâng neân ngoä nhaäp töø beân ngoaøi. Vôùi ngöôøi giöõ giôùi thöù hai, Ñöùc Phaät noùi: Chôù taïo ra nghieäp nhieãm. Kheùo leùo khoâng taïo ra nghieäp nhieãm, khoâng phaûi ñeå thaân v.v... taïo neân. Nghieäp nhieãm cuõng khoâng phaûi khoâng laøm gì, maø laø gioûi laøm ôû choã voâ haønh vaø khoâng phaûi khoâng laøm gì. Döïa vaøo taïp nhieãm, maø khoâng taïp nhieãm. Döïa vaøo söï khaát thöïc maø khoâng chaáp vaøo khaát thöïc, cuõng khoâng döïa vaøo ñoù maø khoâng haønh. Thoï duïng taïp nhieãm nhöng khoâng nhieãm taïp, vì khoâng danh, khoâng saéc, Nieát-baøn voâ dö. Trong voâ töôûng voâ phi töôûng, voâ töôùng haønh, lìa boû heát thaûy töôûng nhôù nghó vaø nhöõng nhôù nghó voâ töôûng, thaønh ra giôùi laø khoâng dieät, khoâng phaûi khoâng dieät. Haïnh voâ hoïc ñoái vôùi Nieát-baøn laø höõu dö, phieàn naõo laø voâ dö. Khoâng chaáp khoâng

buoâng, thöôøng laøm xa lìa söï vui möøng, aâu lo, vaø töø boû söï nhôù nghó ñeán ñoàng sinh, thì khoâng gì ñaùng chaáp khoâng gì ñaùng boû. Trôû laïi caûnh giôùi ban ñaàu, khoâng chaáp söï vui söï khoå, vaø chaáp, buoâng yù nieäm ñoàng sinh, thì khoâng coù chuùng sinh, khoâng coù danh töø chuùng sinh, cho ñeán khoâng taâm, khoâng coù teân cuûa taâm. Döïa vaøo thí duï ñeå giaûi thích, neáu ñaõ dieät thì tuøy thuoäc vaøo ñoái töôïng dieät ñeå coù theå ghi nhaän vaø tuøy vaøo vieäc ñaõ ghi nhaän maø tuøy thuaän ñoái töôïng ñöôïc ghi nhaän. Khoâng coù theá gian, khoâng coù phi theá gian. Soáng trong theá gian xen taïp, nhöng ngöôøi tu haønh laøm vieäc khoâng xen taïp. Noùi khoâng nöông töïa, khoâng phaûi laø khoâng nöông töïa. Nöông vaøo taïp nhieãm vaø khoâng taïp nhieãm. Döïa vaøo caûnh giôùi thoân xoùm, ruoäng vöôøn cuûa saùu thöùc, maø khoâng coi thaân giôùi cuûa mình laø cao. Khoâng cheâ bai giôùi cuûa ngöôøi laø thaáp. Duø nöông vaøo söï thaân caän taïi gia, nhöng khoâng nhôù töôûng, phaân bieät vôùi giôùi kia cuõng khoâng phaân bieät ta laø ngöôøi vaâng giöõ giôùi, ta coù giöõ giôùi nhö theá, khoâng phaân bieät tính chaát ñoù. Voâ laäu cuõng coù theå theo höõu laäu theá gian maø cuøng tieâu maát sao? Theá neân tìm caùch laøm saùng toû, noùi noù laø khoâng cuøng chung vôùi höõu laäu theá gian. Ba coõi khoâng phaûi laø keát quaû, neân khoâng caàu nguyeân nhaân ba coõi. Hai caâu naày thöù töï chæ roõ teân laø caùc phaùp ñoái vôùi giôùi coù tuøy thuaän, khoâng tuøy thuaän. Sa-moân hoïc gioûi vaø khoâng hoïc gioûi coù nhöõng sai bieät. Theá naøo laø Sa-moân khoâng hoïc gioûi giôùi? Trong ñaáy coù ba haïng Sa-moân, neân bieát: Veà hình daùng, saéc phuïc thì troâng gioáng nhö Sa-moân, Sa-moân khoâng tham tieác vieäc giöõ giôùi, Sa-moân chæ ñoàng moät hình daùng, saéc phuïc. Coøn Sa-moân khoâng ñoàng nhau laø veà haønh ñoäng, maïng soáng, thoï duïng vaø giôùi maïng, kieán thöùc, taâm ñeàu khoâng gioáng nhau v.v... Trong ñoù, lónh vöïc hình

daùng vaø lónh vöïc saéc phuïc goïi laø töông tôi. Veà y phuïc, hoï cuøng maëc y Taêng-giaø-leâ v.v... neân goïi laø ñoàng phuïc. Veà hình daùng hoï cuõng caïo raâu toùc, mang bình baùt, neân goïi laø ñoàng hình daùng. Nhöng do haønh ñoäng cuûa baûn thaân v.v... laø baát tònh, neân goïi laø haønh ñoäng khoâng gioáng Sa-moân. Vì loái soáng khoâng trong saïch, neân maïng khoâng gioáng Sa-moân. Vì keo kieät neân trong thoï duïng khoâng gioáng Sa-moân. Vì löôøi bieáng neân haønh ñoäng tieâu duøng khoâng gioáng Sa-moân. Vì phaù giôùi neân khoâng gioáng vieäc laøm cuûa Sa-moân giöõ giôùi. Vì theo pheùp aùc neân khoâng hieåu bieát gioáng Sa-moân. Vì khoâng ñieàu hoøa, khoâng khuaát phuïc, khoâng oån ñònh ñöôïc caùc caên, neân khoâng gioáng Sa-moân, vaø vôùi taâm cuõng khoâng gioáng. Hai laø vôùi oai nghi löøa doái, hoï khaån caàu nhöõng vaät duïng rieâng tö

vaø ra söùc tieâu xaøi, neân bieát. Taâm taêng thöôïng ñoàng vôùi tueä taêng thöôïng, nhöng haønh ñoäng keû kia vaø taâm khoâng gioáng nhö vaäy, vì thaønh töïu vieäc söû duïng theo yù v.v... Giôùi taêng thöôïng ñoàng vôùi nhaát taâm an oån cho ñeán khoâng öa taïp loaïn, neân haïnh cuûa taâm taêng thöôïng thì ñoàng vôùi ít noùi naêng, haïnh cuûa trí taêng thöôïng thì ñoàng vôùi nhöõng haønh ñoäng löøa doái kia, haïnh ñoù khoâng ñoàng vôùi taâm. Ba laø Sa-moân ham tieáng khen, töùc laø chæ mong caàu ñöôïc tieáng khen, neân bieát. Moät phaàn thì ñoàng vôùi Xa-ma-tha, moät phaàn thì ñoàng vôùi Tyø-baùt- xaù-na. Hai phaàn ñoù ñoàng vôùi söï tu taäp. Trôû laïi hai haïnh hoã trôï ñaïo kia thì taâm ñoàng nhöng taùnh khoâng ñoàng. Trong tröôøng hôïp naày, vì do giôùi. Vì coù phaàn giôùi, neân moät phaàn ñoàng vôùi Xa-ma-tha. Giôùi laø nhaân cuûa Tam-muoäi. Do nghe nhieàu, hoïc roäng, neân moät phaàn ñoàng vôùi Tyø-baùt-xaù-na. Vaên coù khaû naêng laõnh hoäi ñöôïc trí voâ laäu. Do ôû choã A-lan-nhaõ troáng traûi, thanh vaéng, neân hai phaàn tu taäp kia ñoàng gioáng nhau. Vì truï choã troáng traûi, thanh vaéng laø nhaân tu taäp. Haïnh ít ham muoán v.v... ñoàng vôùi hai haïnh hoã trôï ñaïo kia. Vì ít ham muoán v.v... laø haïnh hoã trôï cho söï hoïc taäp v.v... vaø duø coù thaân caän ngöôøi khaùc, nhöng taâm khoâng gioáng nhö hoï, neân bieát. Theá naøo laø Sa-moân kheùo hoïc taäp? Coù boán hình thöùc, neân bieát. Ñoù laø haønh, laø taâm, laø chöùng, vaø ñaït ñeán cuøng taän. Do khoâng tieác thaân maïng, neân ñöôïc haïnh nhaøm chaùn, aên naên trong phaùp hieän taïi. Sa-moân vôùi yù nghó vui möøng ñoái vôùi khoâng v.v... Vieäc giaùo hoùa cuûa thaân trong ñôøi vò lai, ñaáy goïi laø theá maïnh cuûa vieäc laøm, neân bieát. Nöông vaøo haïnh chaân nhö, yù thöùc tin töôûng vaøo phaùp voâ ngaõ, khoâng vui möøng vôùi caûnh Nieát-baøn, vaø khoâng vui möøng vôùi “Khoâng”. Coù ñieàu neân laøm vaø coù ñieàu coù theå ñöôïc. Haønh ñoäng ñoù cuõng laøm xa lìa taùnh, töôùng giaû danh. Khoâng chaáp chaùnh phaùp, thöôøng döïa vaøo söï thaáu ñaùo veà nghóa, khoâng döïa vaøo vaên töï, chæ mong caàu nghóa caàn ñeán. ÔÛ ngay trong phieàn naõo maø caàu mong ñöôïc giaûi thoaùt, khoâng chaïy theo beân ngoaøi. Khoâng tuøy thuaän nhö taùnh cuûa aâm thanh, ñaáy goïi laø theá maïnh cuûa taâm, neân bieát. Nhaän thaáy theå cuûa taát caû phaùp ñeàu vónh vieãn trong saïch, khoâng nhieãm, duøng phaùp chaân nhö taïo ra, giuùp ñôõ thaân hình cuûa mình vaø cuûa ngöôøi

khaùc, khoâng duyeân vaøo trí taùnh ngöôøi khaùc, vieäc chöùng ngoä khoâng nhieãm. Caùc quaû baùo v.v... trong ñaáy ñeàu nhaän thaáy giaûi thoaùt, khoâng thaáy taùnh, töôùng giaû danh, neân goïi laø theá maïnh cuûa chöùng ngoä, neân bieát. Töï

taùnh cuûa moïi chuùng sinh ñeàu dieät, khoâng laøm ñieàu thieän vaø khoâng tu taäp phaùp ñoái trò heát thaûy phieàn naõo nhieãm v.v..., khoâng nhaän laáy Nieát-baøn, chaân nhö khoâng ñoaïn tuyeät, vaø khoâng quaùn saùt vieäc sai quaáy, ñoù goïi laø theá maïnh ñeán taän cuøng, neân bieát. Thí duï veà ngöôøi ngheøo ôû trong ñaáy vôùi Sa-moân khoâng kheùo hoïc. Vì ba thöù töôùng, chæ coù teân goïi chöù khoâng ñuùng nghóa, neân bieát. Taâm hö hoaïi maø haønh thaønh töïu, taâm thaønh töïu maø haïnh laïi hö hoaïi, taâm hö hoaïi vaø haïnh cuõng hö hoaïi. Trong ñaáy, taâm hö hoaïi maø haïnh thaønh töïu thì coù ba thöù, neân bieát. Chuû theå nghe vaø ñoái töôïng ñöôïc nghe cho laø ñaõ ñuû. Trong chuû theå noùi kia maø cho laø ñuû, laø vì chöùng ngoä ñöôïc Tam-muoäi theá gian vaø ñöôïc coâng ñöùc cuûa theá gian, laáy ñoù laøm ñieàu ham thích. Nhö duï keû bò chìm döôùi soâng. Noùi taâm hö maø haïnh thaønh thì chæ coù vieäc nghe v.v... neân bieát. Thí duï thaày thuoác, laø trôû laïi söï kieän ngöôøi kia chæ coù noùi suoâng, neân bieát. Thí duï troø aûo thuaät laø chöùng ñöôïc Tam-muoäi ôû theá gian, chæ coù ham dính vaøo ñoù, neân bieát. Thí duï ngoïc baùu Ma-ni laø chæ roõ taâm thaønh töïu nhöng haïnh thì hö, neân bieát. Thí duï ngöôøi cheát laø chæ roõ taâm haïnh ñeàu hö, neân bieát. Thí duï con tröôûng giaû laø chæ roõ taâm haïnh ñeàu thaønh töïu. Do nghóa moät töôùng, Sa-moân kheùo hoïc, neân bieát. Noùi coù boán haïng Tyø-kheo phaù giôùi, troâng gioáng nhö gioûi trì giôùi, thöù lôùp ra sao? Ñem Sa-moân chaân thaät nhaèm chæ roõ vieäc thoï nhaän haïnh chaân thaät. Ñem söï thò hieän nhö giôùi töông tôï truï giôùi giaû danh nhaèm chæ roõ giôùi giaû danh. Chæ roõ giôùi giaû danh laø nhö theá naøo? Laø duyeân vaøo giôùi giaû danh maø haønh boán thöù, neân bieát. Haïng Sa-moân ñoù vì taùnh ngaõ maïn laøm hö thaân. Ñoù goïi laø truï vaøo giôùi giaû danh maø haønh. Ngöôøi ñaàu tieân thaønh töïu saùu ñieàu giôùi caám, do hai thöù chöôùng laøm hö hoûng giôùi. Saùu haïnh ñoù laø gì? Phaàn, giôùi, gìn giöõ, thaønh töïu, y theo Ba-la-ñeà-moäc-xoa ñaõ noùi maø thöïc haønh thaønh töïu. Haïnh thaønh töïu, hö hoaïi caûnh giôùi thaønh töïu. Ñoái vôùi toäi nhoû nhaët vaãn caûm thaáy sôï haõi thì nhaän laõnh giôùi maø tu haønh. ÔÛ trong caùc giôùi coù hai thöù chöôùng, ñoù laø: Chaáp thaân quaù maïnh khieán giôùi trung khôûi vaø maïng tri. Thöù hai laø boû hai tai hoïa ñoù, töø boû lónh vöïc chaáp thaân quaù maïnh, do luaät sö gioûi chæ roõ ñöôïc nhöõng vi phaïm veà giôùi, nhöng vì cuøng vôùi söï thanh tònh ôû theá gian, khoâng theå ñoäng tôùi moïi lôïi döôõng neân ñoàng naûy sinh chaáp thaân.

Thöù ba, phaùp ñoàng ñaúng naày ñöôïc giôùi thanh tònh cuûa theá gian, laïi ñoàng naûy sinh chaáp thaân. Khoâng am hieåu phaùp voâ ngaõ, nghe phaùp, naûy sinh sôï haõi vaø löôøi bieáng. Thöù tö, töø boû taát caû nhöõng tai hoïa, nhöng vì tin theo taø

phaùp voâ ngaõ, neân laøm hö giôùi, soáng ngaõ maïn, soáng trong boán thöù giôùi khoâng chaân chaùnh, bieát roõ vieäc mình cheâ bai giôùi phaùp, töôùng ñoù vaø phaùp voâ laäu ñoù, neân bieát. Cheâ bai phaùp laø gì? Ñaàu tieân ngöôøi duyeân vaøo giôùi giaû danh, chaáp coù ngaõ vaø ngaõ sôû. Ñeå ñoái trò vôùi haïng ngöôøi ñoù, neân noùi khoâng coù ngaõ vaø ngaõ sôû. Ngöôøi ñaõ taïo ra phaïm giôùi, maø goïi laø khoâng gaây taïo ñeå ñoái trò thì noùi voâ taùc, voâ phi taùc. Keû baûo caùi haønh taïo ra ñoù cuõng chaúng phaûi laø haønh, ñeå ñoái trò neân noùi khoâng coù nhöõng caùi ñaõ taïo ra, thì cuõng khoâng coù ngöôøi taïo ra, keû baûo haïnh an töôøng cuõng goïi laø chaúng phaûi haïnh, ñeå ñoái trò vôùi noù neân noùi voâ haønh, voâ phi haønh. Ngöôøi thöù hai truï vaøo giôùi haïnh giaû danh, hoï chaáp thaân laøm baïn vôùi tuøy thuaän phieàn naõo, hoï chaáp caû danh vaø saéc ñeå ñoái trò, neân noùi laø khoâng coù saéc, khoâng coù danh. Keû baûo vò lai sinh töôûng ñònh laø coù, hoï chaáp giöõ vaøo ñoù thì neân noùi voâ töôûng voâ phi töôûng ñeå ñoái trò. Coøn baûo dieät kieát söû ñang höøng höïc cuõng goïi laø khoâng dieät, thì neân noùi voâ dieät, voâ phi dieät ñeå ñoái trò. Haïng chaáp nhaân voâ ngaõ vaø buoâng xaû chaáp giöõ laáy ngöôøi, thì neân noùi voâ thuû voâ xaû ñeå ñoái trò hoï. Coøn haïng chaáp chuùng sinh voâ ngaõ kia, hoï baûo cuõng coù theå thuû cuõng khoâng theå thuû, thì neân noùi khoâng theå laáy, khoâng theå boû ñeå ñoái trò hoï. Haïng chaáp töôùng chuùng sinh nhöng khoâng phaûi do saéc v.v..., hoï baûo chaáp ñoù hay laém, thì neân noùi khoâng coù chuùng sinh, khoâng coù teân chuùng sinh, ñeå ñoái trò hoï. Hoï noùi chaáp phaân bieät ñoù hay laém, thì neân noùi khoâng coù thaân, khoâng coù teân thaân, khoâng coù mieäng, khoâng coù teân mieäng, ñeå ñoái trò hoï. Hoï baûo phaân bieät ñoù laø taâm vaø hoï baûo chaáp phaân bieät ñoù nhö vaäy laø hay laém, ñeå ñoái trò vôùi luaän ñieäu ñoù, neân noùi khoâng coù taâm, khoâng coù teân taâm phaân bieät. Ngöôøi thöù ba truï vaøo haïnh giôùi, hoï baûo sinh ôû treân theá gian môùi toát, coõi theá gian beân döôùi chaû coù gì, noù laø phi theá gian, ñeå ñoái trò loái chaáp ñoù, neân noùi khoâng coù theá gian, khoâng coù phi theá gian. Haïng cho raèng döïa vaøo Tam-muoäi cuõng laø döïa vaøo khoâng tham duïc, ñeå ñoái trò hoï neân noùi voâ y chæ, voâ phi y chæ. Haïng goàm thaâu giôùi phaùp cuûa mình, khoâng cheâ giôùi phaùp cuûa ngöôøi khaùc, ñeå ñoái trò thì noùi khoâng töï cao giôùi phaùp cuûa mình, khoâng

cheâ bai giôùi phaùp cuûa ngöôøi laø thaáp keùm. Ngöôøi thöù tö truï vaøo giôùi giaû danh, hoï baûo: “Ta laø ngöôøi gioûi giöõ giôùi”, roài naûy sinh yù nieäm phaân bieät, ñeå ñoái trò hoï, neân noùi cuõng khoâng phaân bieät giôùi. Haïng coù yù nieäm phaân bieät giôùi vaø cho yù nieäm coù taùnh cao vöôït, ñeå ñoái trò vôùi quan nieäm ñoù, neân noùi: Khoâng phaân bieät giôùi vaø khoâng coù yù nieäm veà giôùi naày. Chaáp nhö hoï goïi laø cheâ bai phaùp, laøm tieâu tan heát phaùp voâ laäu. Ñaáy goïi laø moät caâu maø noùi ñuû söï vaâng giöõ giôùi phaùp voâ laäu cuûa caùc Thaùnh. Khoâng choã naøo baùm dính laø haïng xuaát theá gian, khoâng coøn ôû trong ba coõi, ñaïo lyù khoâng tuøy thuaän taát caû phieàn naõo vaø xa lìa moïi söï döøng nghæ nöông töïa. Ñoái trò vôùi söï xa lìa ba coõi laø söï trôû laïi trong saïch, chæ roõ ñöôïc

caùi cao vöôït cuûa haïnh trì giôùi, neân noùi keä sau ñaây, neân bieát: Ngöôøi giöõ giôùi ñaày ñuû, Khoâng nhô, khoâng sôû höõu. Caâu keä thöù nhaát chæ roõ söï xa lìa caáu ueá, noùi leân tính chaát cuûa thanh tònh, moïi tham duïc coøn soùt ñeàu ñaõ xa lìa heát thì ñoù laø nguyeân nhaân cuûa thanh tònh, cho neân noùi laø ñöôïc taùnh thanh tònh cuûa giôùi, cuõng chæ roõ ñoàng nhaân toá thanh tònh bình ñaúng. Ba caâu coøn laïi thì trôû laïi vôùi haïnh giöõ giôùi, chæ roõ nguyeân nhaân trong saïch cuûa caùc baïn ñoàng loøng giöõ giôùi. Trong ñaây, ñoàng baïn phaù giôùi vaø caùc ñoàng nhaân thì ñoái trò. Ñoái vôùi giôùi ñoàng baïn vaø caùc ñoàng nhaân, coù ba thöù sai bieät, neân bieát. ÔÛ trong ñoàng baïn phaù giôùi coù ba thöù: Ñoàng saéc kieâu maïn, nöông döïa vaøo ñoàng, laøm cho yù bò meâ hoaëc, chaáp nhö nhöõng keû ngu si. Ñoàng öa Tam-ma-baït- ñeà, baét ñoàng baïn chaáp laáy yù nieäm ñoù. Ñoàng söï nieäm laø nhö soáng thoâ bæ, ta vaø baïn yeâu meán, vui möøng cuøng soáng chung nhö vaäy. Ñaáy laø yù nghóa cuûa baøi keä thöù nhaát. Trôû laïi vôùi heát thaûy hình thöùc trong vieäc trì giôùi laø ñeå chæ roõ vieäc nöông vaøo giôùi thanh tònh, neân Ñöùc Phaät noùi baøi keä thöù hai, neân bieát. Tòch dieät vaø thöôøng roát raùo nhö vaäy. Trong ñaáy noùi ñeán vieäc ñoái trò vôùi boán thöù ñoàng taùnh gaây tai hoïa, neân phaûi noùi giôùi thanh tònh Ba- la-ñeà-moäc-xoa, neân bieát. Do khoâng thieáu soùt ñoái vôùi vieäc thoï giôùi thieàn thanh tònh. Coøn laïi ñeàu laø giôùi haïnh tònh voâ laäu. Trôû laïi vieäc nöông vaøo trì giôùi kia, thì thanh tònh khoâng coù gì tai hoïa, cho neân noùi keä thöù ba: Khoâng tham tieác thaân maïng. Nhö vaäy coù naêm ñieàu tai hoïa: 1. Tai hoïa veà lôïi döôõng vaø söï cung kính, do coøn luyeán tieác thaân

maïng. 2. Tai hoïa veà taùnh löôøi bieáng, cöù nghó vui soáng hoaøi, khoâng nghó ñeán caùi cheát. 3. Tai hoïa baét ñaàu mong muoán giöõ giôùi phaïm haïnh, vì mong caàu taát caû höõu laäu sinh. 4. Tai hoïa veà quan nieäm chæ coù giôùi laø ñuû, vì khoâng nhaän thöùc ñuùng ñaén ñaâu laø choã cuoái cuøng. 5. Tai hoïa veà khoâng bieát choã ra khoûi cuoái cuøng nhö luaän thuyeát cuûa ngoaïi ñaïo, ñeàu trôû thaønh loái lyù luaän khoâng ñuùng ñaén. Xa lìa naêm ñieàu tai hoïa naày, thì giaûi thích söï thaønh töïu thanh tònh, khoâng coøn caùc tai hoïa, neân bieát, laø döïa vaøo taùnh thanh tònh, khoâng phieàn naõo, neân noùi tieáp keä thöù tö: Trì giôùi khoâng nhieãm ñôøi. Laø khoâng nhieãm phaùp theá gian, do söï oâ nhieãm laø thuoäc vaøo söï nöông döïa taäp ñeá, moïi lónh vöïc cuûa duïc ñeàu ñöa ñeán söï oâ nhieãm cao nhaát. Coù hai söï nhaän thöùc: Chaáp giöõ vaøo aùi aân vaø dieät söï aùi aân, neân noùi: Khoâng döïa vaøo phaùp theá gian laø vaäy. Noùi khoâng döïa vaøo theá gian laø daäp taét ñi duïc voïng tröôùc, vì laïi coøn coù söï aùi aân phaûi dieät. Mau ñöôïc trí tueä saùng, Do ñöôïc aùnh quang minh, ÔÛ trong kieán ñeá ñaïo, Khoâng ngaïi, khoâng sôû höõu. Söï kieän khoâng chöôùng ngaïi, khoâng coù sôû höõu, laø do tu ñaïo phaù tröø voâ minh v.v..., vaø ngoaøi ra ñeå ñoái trò vôùi nhöõng phaùp khaùc neân noùi: Khoâng ngaõ, khoâng töôùng ñoù, Xa lìa töôùng ta, ngöôøi, Döïa vaøo ñaïo voâ hoïc, Lìa ngaõ maïn thanh tònh. Phaät noùi tieáp keä thöù naêm: Khoâng bôø naày, bôø kia, Cuõng khoâng khoaûng chính giöõa, Trong haønh ñoäng voâ töôùng, Khoâng maéc vaøo trong ngoaøi. Voâ laäu laø khoâng bò dính maéc, do ñaõ daäp taét phieàn naõo vaø söùc

chaùy höøng höïc cuûa kieát söû. Khoâng dua nònh voâ laäu vaø cuõng khoâng coù kieâu ngaïo naøo khaùc, ñaõ laøm saùng toû vieäc vónh vieãn döïa vaøo thanh tònh, neân

noùi keä thöù saùu:

Taâm khoâng dính danh, saéc,
Laäp chí tröôùc moïi vieäc,
Khoâng rôøi phaùp tòch dieät,
Trì giôùi khoâng chöa ñuû.
Ñieàu phuïc caùc giaùc quan,
Tam-muoäi khoâng, chöa ñuû,
Khoâng sinh ngaõ, ngaõ sô,û
Ñeán höõu ñaûnh theá gian.

Bieát ñuû laø do giöõ gìn giôùi caám. Döïa vaøo theá gian maø ñöôïc tònh, chæ roõ laø töø söï trì giôùi, neân noùi keä thöù baûy:

Duø vaâng giöõ caùc giôùi,
Nhöng taâm khoâng töï cao.

Laø chæ roõ do giöõ giôùi, neân taâm khoâng naûy sinh söï phaân bieät cao, thaáp, khoâng nhaøm chaùn vaø bieát vöøa ñuû.

Cuõng khoâng cho laø cao,
Vöôït laø caàu ñaïo Thaùnh.

Vaâng giöõ giôùi caám thanh tònh, thaáy Tam-muoäi khoâng ñuû, vieäc mong caàu ñaïo xuaát theá gian, döïa vaøo söï thanh tònh cuûa xuaát theá gian, neân noùi tieáp keä thöù taùm:

Khoâng coi giôùi laø nhaát,
Khoâng coi giôùi laø ñuû,
Cuõng khoâng quyù Tam-muoäi,
Khoâng ñaém say Tam-muoäi,
Vöôït qua hai vieäc ñoù,
Tu taäp thöôïng trí tueä.

Khoâng phaân bieät laø taùnh cuûa Thaùnh. Khoâng phaân bieät laø tu taäp ñeå gom laáy trí taêng thöôïng, luoân ñöôïc chö Phaät khen ngôïi. Vì theá neân ngöôøi nhaän bieát coù thöøa, laø ngöôøi seõ ñöôïc chö Phaät khen ngôïi hôn heát.

Döïa vaøo söï thanh tònh cuûa höõu hoïc, voâ hoïc, phi höõu hoïc phi voâ hoïc neân noùi keä thöù chín:

Taâm giaûi thoaùt thaân kieán,
Dieät höõu phaân thaân kieán,
Thò hieän tònh hoïc giôùi,
Dieät tröø ngaõ, ngaõ sôû,

Dieät thaân kieán ñoàng sinh,
Hieän tònh giôùi voâ hoïc,
Tin “Khoâng” caûnh giôùi Phaät.
SOÁ 1523 - LUAÄN ÑAÏI BAÛO TÍCH KINH - Quyeån 4 853

Do tin lyù khoâng cho neân chæ roõ söï thanh tònh laø chaúng phaûi hoïc, chaúng phaûi voâ hoïc. Döïa vaøo söï thanh tònh maø xua tan taùnh keo kieät vaø ham dính, neân noùi keä thöù möôøi: Nöông giôùi, ñöôïc Tam-muoäi, Tam-muoäi, naêng tu tueä. ÔÛ ñaây chæ roõ vì chöa ñöôïc giôùi cuûa taùm ñaïo Thaùnh, neân noùi thanh tònh khoâng phaûi do giöõ giôùi: Nöông döïa nhaân tu tueä, Mau ñöôïc trí thanh tònh, Ñaït ñöôïc trí thanh tònh, Giôùi thanh tònh ñaày ñuû. Baøi keä naày noùi: Do chöùng ngoä ñöôïc Thaùnh trí, maø sau ñoù ñöôïc giôùi thanh tònh. Baáy giôø, coù taùm traêm vò Tyø-kheo khoâng coøn caùc laäu, taâm ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt. Coù ba vaïn hai ngaøn ngöôøi lìa mình ra khoûi traàn caáu, ñeàu ñaït ñöôïc phaùp nhaõn thanh tònh. Ñieàu ñoù chæ roõ söï daïy baûo ñaõ ñem nhieàu lôïi ích lôùn. Ñoàng thôøi cuõng chæ roõ töùc khaéc ñöôïc keát quaû lôùn lao. Veà ngöôøi giaùo hoùa, goàm nhieàu ngöôøi ñaõ thaønh töïu, ñöôïc quaû vò höõu hoïc, voâ hoïc v.v... cuøng naêm traêm vò Tyø-kheo ñaït ñöôïc thieàn ñònh, khi vöøa nghe noùi phaùp saâu xa naày, taâm hoï khoâng tin hieåu, khoâng theå thoâng ñaït, neân rôøi khoûi choã ngoài, ñöùng daäy ra ñi. Ñaây laø nhöõng ngöôøi khoù ñieàu phuïc, hoï ñaõ coù theå ñieàu phuïc xong, nhöng vì khoâng tin hieåu neân hoï khoâng theå thoâng suoát, khoâng coù khaû naêng ngoä nhaäp ñöôïc phaùp saâu xa. Coù hai hình thöùc khoâng theå thaáu suoát ñöôïc caùc phaùp laø khoâng tin, coù tin cuõng khoâng öa chuoäng, neân trí tueä khoâng coù khaû naêng suy tính thoâng suoát ñöôïc caùc nghóa. YÙ nghóa baøi keä naày raát saâu xa vì khoù nhaän bieát ñöôïc. Söï saâu xa cuûa Boà-ñeà chö Phaät Nhö Lai, thì yù thöùc khoâng deã gì ño löôøng noåi. Neáu caên thieän cuûa hoï khoâng thuaàn thuïc ñöôïc laø do hoï ñaõ bò caùc tri thöùc xaáu aùc thaâu toùm roài. Do söùc töï tin quaù ít oûi, neân raát khoù tin vaø laõnh thoï phaùp. Bò aùc tri thöùc goàm thaâu, neân hoï khoâng theå naøo tu taäp thuaàn thuïc caùc caên thieän, vì hoï khoâng tin nhieàu, neân bieát. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân noùi vôùi Toân giaû Tu-boà-ñeà. Khi Tu-boà-ñeà cuøng caùc Thanh vaên nghe Ñöùc Nhö Lai noùi maáy lôøi saâu xa laø hoï ñaõ coù khaû naêng ñöôïc hoùa ñoä baèng nghóa cao caû. Theá neân giaû danh, chaân thaät ñeàu coù choã khaùc nhau, neân bieát.

SOÁ 1523 - LUAÄN ÑAÏI BAÛO TÍCH KINH - Quyeån 4 854

Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân lieàn hoùa ra hai vò Tyø-kheo ñeå chæ roõ phöông tieän öùng hieän giaùo hoùa cuûa Nhö Lai. Thò hieän ngöôøi hoùa ñoä coù hai thöù töôùng: Chæ roõ söï tin töôûng ñoái vôùi ñoàng phuïc vaø kieán ñoàng phaùp söï. Caùc Tyø-kheo kia ñeàu gom yù nhaän laõnh. Sau khi Ñöùc Theá Toân noùi chaùnh phaùp raên daïy xong, caùc Tyø-kheo kia laïi voïng chaáp Nieát-baøn, phaùt khôûi kieâu ngaïo, sinh taâm hoaûng sôï. Vì coù loøng tin, neân noùi caûnh giôùi Nieát-baøn nhö thaät, laø khoâng coù chuùng sinh. Neáu ngöôøi ñaõ böôùc vaøo Nieát-baøn thì khoâng coøn moïi tham duïc v.v... maø chæ coù traïng thaùi taän dieät. Nhöõng Tyø-kheo kia

coøn khoâng sinh, nhö theá ngöôøi thò hieän Nieát-baøn chæ coù dieät, khoâng coøn sinh khôûi phieàn naõo. Ñöùc Phaät noùi: Caùc oâng ñöøng gôïi leân nhöõng töôûng töôïng vu vô, chôù taïo ra nhöõng phaân bieät. Chôù böôùc vaøo ngaõ hay ngaõ sôû duø trong hay ngoaøi, cöù nhö vaäy tieáp tuïc thìø khoâng coøn dính chaáp vaøo moïi phaùp, vì söï tham saân xöa nay khoâng sinh, neân khoâng xa lìa, caû ñeán vò lai cuõng khoâng xa lìa caùi gì caû. Ñoù goïi laø tòch dieät. Ñeå ngaên ngöøa quan nieäm coá chaáp cho laø: Voán chaúng phaûi tòch dieät maø coù tòch dieät. Phaûi bieát, heát thaûy phaåm giôùi coù ñöôïc v.v... laø khoâng qua, khoâng laïi. Vaø cuõng khoâng phaûi dieät taän heát, chæ coù teân chuùng sinh laø vónh vieãn tòch dieät. Khoâng qua, khoâng laïi laø khoâng oâ nhieãm. Vôùi laïi khoâng dieät heát laø töï taùnh dieät heát. Chính noù cuõng khoâng coøn soùt. Neáu xöa kia voán khoâng tòch dieät roài veà sau môùi thaønh tòch dieät, thì caùc oâng neân buoâng boû xa lìa töôùng ñoù, vì Nieát-baøn khoâng coù vieäc ñoù. OÂng ñöøng noùi toâi nhaäp Nieát- baøn, maø chæ coù töôùng höôùng veà caûnh giôùi Nieát-baøn, neân taïo ra töôùng nieát-baøn. OÂng ñöøng duøng töôùng cuûa nhöõng tham duïc maø hieåu laø töôùng Nieát-baøn, chaúng tham duïc, khoâng tham duïc v.v... môùi goïi laø Nieát-baøn. Ñieàu ñoù môùi goïi laø töôùng. Vaû laïi coù haønh voâ töôùng cuõng ñeàu laø phöông tieän. Neáu ñaït voâ laäu roài thì sau ñoù môùi noùi caùi vui cuûa phaùp haønh hieän taïi, laáy ñoù laøm phöông tieän tu taäp nhaäp vaøo ñònh dieät taän. Coù khi noù coøn coù nghóa khaùc. Kinh noùi: Neáu Tyø-kheo kia khoâng gieo troàng caùc caên thieän thuaàn chuûng thì coâng ñöùc trí tueä hoã trôï ñaïo coøn thieáu keùm, neân khaùch traàn phieàn naõo seõ gia taêng maïnh meõ. Nghóa naày khoâng phaûi thuoäc veà aùc tri thöùc, vì thieän tri thöùc ñaõ khoâng bieát goàm thaâu. Hö hoaïi, nghóa naày khoâng theå tin hieåu, xa lìa trôï ñaïo baèng trí maø haønh, coù khaû naêng tin vaøo choã saâu xa cuûa phaùp, nghóa naày khoâng coù khaû naêng tin hieåu. Cho neân noùi chung laø khoâng coù khaû naêng thoâng ñaït, laø khoâng coù khaû naêng ño löôøng ñeå bieát trí an truï trong theå cuûa phaùp. Vaû laïi,

khoâng coù khaû naêng tin hieåu thì khoâng theå coù quyeát ñònh ñuùng ñaén do trí chaân thaät. Nhö Lai duøng hai thöù phöông tieän hoùa ñoä, neân bieát. Giaùo hoùa laø ñem ngaõ maïn cuøng theå chæ roõ khi cuøng söï noùi ra ñeå coù theå tuøy thuaän vieäc thöïc haønh daïy doã naày, ñaït ñöôïc söï giaùo huaán thì coù nhaân xuaát theá, laáy vieäc giaùo duïc chaùnh tònh laøm phöông tieän truyeàn trao. Coù boán thöù phöông tieän giaùo hoùa: 1. Phöông tieän moät: Vôùi keû sôï haõi phaùp nhieãm, tònh, thì thuaän theo hoï ñeå noùi cho hoï xa lìa sôï haõi, trao cho hoï caùi nhaân xa lìa phieàn naõo vaø trao cho hoï phaùp thanh tònh, töø boû ñöôïc nhaân sôï haõi, truyeàn daïy cho hoï hieän phaùp, ñoù laø phöông tieän laøm cho hoï thaáy vui veû nhaát khi tuï taäp. Laïi coøn coù vieäc chaáp ngaõ, cho raèng caùc ngaõ naày chöùng ñaïo chaân chaùnh, cho neân phaûi ñem lyù khoâng tuøy thuaän maø truyeàn daïy hoï, baûo vôùi hoï: Toâi khoâng coù toäi gì ñeå sinh lo sôï caû. Do nhieãm laø vieäc laøm cuûa theá gian. Ñoù goïi laø töôùng thöù nhaát. 2. Phöông tieän thöù hai: Caùc oâng chôù nghó töôûng, chôù taïo söï phaân bieät. Nhaân cuûa phieàn naõo thò hieän do hai thöù

taùnh giaû danh. Ñoù laø tính chaát phaân bieät, kieâu ngaïo, chaáp, phieàn naõo vaø chaáp vaøo coâng ñöùc maø phaân bieät cho laø tai haïi hôn heát. Ñoù goïi laø töôùng thöù hai. 3. Phöông tieän thöù ba: Veà phaàn thanh tònh, toùm taét coù hai thöù, neân bieát: - Ñaïo haïnh thanh tònh. - Nieát-baøn thanh tònh. Thanh tònh ñaïo haïnh laø nguyeân nhaân cuûa söï sôï haõi, neân bieát. Naày caùc thaày Tyø-kheo! Heát thaûy phaåm giôùi laø khoâng ñi, khoâng ñeán, laïi khoâng hoaøn toaøn dieät heát maø chaáp laø vónh vieãn thanh tònh trong chaân nhö. Trong phaàn tröôùc, ñaõ giaûi thích coù phieàn naõo phaân bieät vaø lìa phaân bieät phieàn naõo nhöng cuõng khoâng thaønh. Phieàn naõo vaø lìa phieàn naõo trong thanh tònh ñaïo haïnh kia, ñaõ coù söï phaân bieät roài, maø vaãn coøn naûy sinh tö töôûng sôï haõi ñoái vôùi thanh tònh ñaïo haïnh, neân coù hai thöù töôùng, neân bieát. ÔÛ trong nhaân cuûa Nieát-baøn thanh tònh phaùt sinh sôï haõi, thì caùc oâng caàn phaûi lìa boû tö töôûng naày, Nieát-baøn khoâng khaùc vôùi taùnh giaû danh, nhöng ngöôøi ta laïi chaáp noù. Caùc thaày chôù tuøy theo tö töôûng vaø chôù ñuoåi theo caùi chaúng phaûi tö töôûng. Nieát-baøn khaùc vôùi tö töôûng. Kyù öùc ñaõ taïo ra söï töôûng töôïng cuûa taâm. Caùc thaày ñöøng coù yù töôûng gì khaùc, ñöøng duøng yù thöùc ñeå töôûng töôïng ra. Chôù laáy töôûng khaùc maø quaùn danh. Ñoù goïi laø töôûng tòch dieät cuûa noäi taâm, cuõng chôù coù duøng yù töôûng ñeå quaùn saùt yù töôûng. Khoâng coøn hai caùi nhaân ñoù thì ôû trong Nieát-baøn khoâng phaùt

sinh sôï haõi. Ñoù goïi laø töôùng thöù ba. 4. Phöông tieän thöù tö: Loaïi boû hai nguyeân nhaân aáy, truyeàn daïy caùc phöông tieän v.v... veà nhöõng vieäc laøm toái thöôïng. Khi töø boû hai nhaân aáy vaø boû caû nhaân phieàn naõo, laø ñaõ giuõ saïch nhaân sôï haõi ñoái vôùi phaùp thanh tònh. ÔÛ ñoù cho ñeán moïi phöông tieän hoùa ñoä cuûa Nhö Lai ñeàu neân bieát. Ñoù goïi laø töôùng thöù tö. Töø ñaây trôû veà sau noùi chaùnh trí taïo ra lôïi ích lôùn laø döïa vaøo saùu vieäc ñeå noùi: 1. Veà nguyeân nhaân. 2. Veà nöông töïa. 3. Veà ñi ngöôïc vôùi aám 4. Veà vaéng laëng suy nghó. 5. Veà raên daïy. 6. Veà phaùp chöùng ngoä vaø phaùp tuøy thuaän. Baáy giôø, Toân giaû Tu-boà-ñeà hoûi vò Tyø-kheo kia: Caùc thaày Tyø-kheo! Caùc thaày ñaõ ñi ñeán ñaâu vaø hoâm nay töø ñaâu ñeán ñaây? Caùc Tyø-kheo noùi: Naày thaày Tu-boà-ñeà! Ñöùc Phaät noùi: Phaùp khoâng töø ñaâu ñeán vaø khoâng ñi veà ñaâu, caâu ñoù coù nghóa gì? Traû lôøi theá naày: Caâu ñaàu laø döïa vaøo nhaân Nieát-baøn, do nghóa gì maø Nieát-baøn laø khoâng coù qua laïi, laø thí duï nhö theá gian. Laïi hoûi: Ai laø thaày oâng? Traû lôøi: Thaày chuùng toâi neáu töø tröôùc ñeán nay ñaõ khoâng sinh thì cuõng khoâng coù dieät. Caâu ñoù coù nghóa gì? Traû lôøi theá naày: Laø döïa vaøo vaán ñeà thöù hai. Laø döïa vaøo khoâng phaûi saéc thaân cuûa Theá Toân. Ngaøi khoâng sinh cuõng khoâng dieät, ñoù laø taùnh cuûa Nieát-baøn. Laïi hoûi: Vaäy thì caùc thaày theo ai ñeå nghe phaùp? Traû lôøi: Khoâng bò troùi buoäc, cuõng khoâng caàn giaûi thoaùt. Caâu ñoù coù nghóa gì? Laø döïa vaøo ñi ngöôïc vôùi aám maø noùi phaùp thöù ba, laø hoï khoâng bò troùi buoäc. Döïa vaøo aùi nhieãm ñaõ phaùt sinh ôû treân maø noùi khoâng caàn giaûi thoaùt, ñeå ñoái trò vì ngöôøi ñoù ñaõ ñöôïc giaûi thoaùt roài. Laïi hoûi: Caùc thaày ñang tu taäp phaùp gì? Traû lôøi: Khoâng vì dieät tan

voâ minh, cuõng khoâng vì phaùt sinh söï saùng. Caâu ñoù laø nghóa coù theå noùi nhö theá naày. Laø döïa vaøo vaán ñeà thöù tö: Suy nghó vaéng laëng do khoâng dieät voâ minh neân khoâng lìa voâ minh. Caùc baäc Thaùnh ñaõ nghe noùi ñeán haïnh ñoù, khoâng vì phaùt sinh söï saùng laø vì saùng ñaõ sinh. Laïi hoûi: Thaày cuûa caùc oâng laø ai?

Traû lôøi: Voâ ñaéc, voâ trí laø thaày toâi. Ñeä töû cuûa ngöôøi ñoù thì chöa ñöôïc, chöa chöùng. Nghóa cuûa caâu ñoù coù yù nhö theá naày: Laø döïa vaøo vaán ñeà thöù naêm raên daïy. Ñaõ giaùo hoùa caùc thaày Tyø-kheo thaân coøn ñoäng aáy roài, cho neân vieäc thöù saùu laø phaùp chöùng, phaùp haønh tuøy thuaän. Döïa vaøo möôøi vieäc maø noùi, neân bieát. Döïa vaøo Nieát-baøn höõu dö, Nieát-baøn voâ dö dieät kieán ñeá. Döïa vaøo phieàn naõo maø dieät söï tu haønh vaø ñaïo haønh phieàn naõo, döùt heát moïi khoå. Cuùng döôøng Toân giaû laø thöïc haønh haïnh boá thí, vöôït qua quaû vò phaøm phu, böôùc vaøo an truï ôû quaû vò Thaùnh nhaân, vaø cuøng ñöôïc ñeán bôø giaûi thoaùt. Laïi hoûi: Caùc thaày cuøng tu taäp phaïm haïnh vôùi ai? Traû lôøi: Chuùng toâi ôû trong ba coõi, khoâng tu haønh, cuõng chaúng phaûi khoâng tu haønh. Nghóa caâu ñoù neân noùi nhö theá naày: Do coù Nieát-baøn voâ dö vaø Nieát-baøn höõu dö. Do vaäy chuùng toâi cuøng ôû chung vôùi caùc baïn ñoàng phaùp. Laïi hoûi: Chöøng naøo caùc thaày chöùng Nieát-baøn? Traû lôøi: Nhöõng ngöôøi ñöôïc Ñöùc Nhö Lai giaùo hoùa ñeàu ñaõ chöùng ngoä Nieát-baøn, chuùng toâi cuõng seõ chöùng Nieát-baøn. Caâu ñoù veà nghóa coù theå noùi nhö theá naày: Döïa vaøo Nieát-baøn höõu dö, do Nieát-baøn ñoù voán coù sinh dieät. Tha löïc laø nghieäp voán coù, noù töông töï nhö phaùp. Vaø baáy giôø chuùng toâi seõ cuøng ôû chung vôùi nhöõng ngöôøi khaùc. Laïi hoûi: Caùc thaày heát saïch phieàn naõo chöa? Traû lôøi: Heát thaûy caùc phaùp töôùng ñeàu hoaøn toaøn döùt heát. Caâu ñoù coù nghóa gì caàn noùi? Do dieät moïi meâ hoaëc cuûa kieán ñeá cho neân heát thaûy caùc phaùp ñeàu vónh vieãn dieät, keå caû lónh vöïc caùc coõi aùc. Laïi hoûi: Caùc thaày ñaõ ñöôïc ích lôïi gì cho mình chöa? Traû lôøi: Chuùng toâi bieát caùch caét ñöùt voâ ngaõ vaø voâ ngaõ sôû. Caâu ñoù veà nghóa coù theå noùi nhö theá naày: Ñoù laø döïa vaøo tu taäp ñeå daäp taét phieàn naõo. Vaø daäp taét luoân ñoàng sinh thaân kieán. Laïi hoûi: Caùc thaày ñaõ ñaùnh ñoå ñöôïc ma chöa? Traû lôøi: Ma naêm aám thì khoâng theå naém baét ñöôïc. Nghóa cuûa caâu ñoù coù theå noùi nhö theá naày: Laø daäp taét heát moïi noãi khoå, ma naêm aám thì khoâng theå naém baét ñöôïc, do khoâng theå troâng thaáy naêm aám ñoù trong ñôøi vò lai. Theá neân phaûi haøng phuïc taát caû ma oaùn ôû ngay trong naêm aám. Khi naêm aám ñaõ khoâng thì caùc ma khaùc khoâng theå hieän haønh. Laïi hoûi: Caùc thaày phuïng söï Ñöùc Nhö Lai baèng caùch naøo? Traû lôøi: Khoâng duøng thaân, mieäng vaø taâm. Nghóa cuûa caâu naày coù

theå noùi nhö theá naày: Söï cung kính, söï toân troïng, khoâng duøng ñeán thaân v.v... seõ ñöôïc Nieát-baøn ñeå thaân caän cung kính Ñöùc Nhö Lai. Laïi hoûi: Caùc thaày ñaõ taïo laäp phöôùc ñieàn chöa? Traû lôøi: Vì khoâng chaáp, neân khoâng coù taïo

taùc. Caâu naày coù nghóa neân hieåu nhö theá naøo? Ngöôøi Ñaøn-vieät taïo söï cung kính, chuùng toâi khoâng chaáp vaø khoâng ñaët ra söï cung kính ñoù, do lìa xa moïi thöù chaáp, seõ laøm lay ñoäng moïi ñieàu aùc. Cöù nhö vaäy laïi hoûi tieáp: Caùc thaày ñaõ ñoaïn tuyeät söï qua laïi sinh töû chöa? Traû lôøi: Vì khoâng thöôøng cuõng khoâng ñoaïn. Caâu naày coù nghóa neân hieåu nhö theá naøo? Vì ñaõ vöôït qua quaû vò khoâng phaûi Thaùnh nhaân, neân khoâng ñoaïn tuyeät theá gian, taïo ra ñöôïc moät ít phöông tieän, nhöng chaúng phaûi laø cao thöôïng, vì Nieát-baøn höõu dö. Ñoù laø söï thò hieän khoâng caét ñöùt vôùi theá gian. Laïi hoûi: Coù phaûi caùc thaày ñaõ tuøy thuaän vieäc laøm cuûa baäc Thaùnh khoâng? Traû lôøi: Xa lìa taát caû thuû ñaõ coù ñöôïc giaûi thoaùt voâ ngaïi. Caâu naày coù nghóa gì? Neân noùi nhö theá naày: Khi ñaõ an truï vaøo ngoâi Thaùnh, thì töø boû moïi thöù chaáp ñeå giaûi thoaùt, khoâng chaáp ngang ngöôïc, töø boû moïi taø chaáp. Laïi hoûi: Roát cuøng caùc thaày döøng vaø nöông töïa vaøo ñaâu? Traû lôøi: Chuùng toâi seõ theo Nhö Lai ñeå giaùo hoùa moïi ngöôøi, cho ñeán nôi ñeán choán. Nghóa cuûa caâu naày neân hieåu nhö theá naày: Laø cuøng ñeán bôø giaûi thoaùt beân kia. Ñoái vôùi Nhö Lai thaät ra khoâng coù phaùp töôùng töï hôn heát vaø khaùc laï, thò hieän vieäc cuøng ñeán bôø giaûi thoaùt, hoaëc laø taâm laïi ñöôïc töï taïi. Caùc Thieän nam ! Coù theå tuøy luùc maø thoï laõnh söï thoï kyù chaân chaùnh, vì ñaõ ñöôïc Toân giaû Tu-boà-ñeà neâu ra caùc caâu hoûi nhö theá, neân sau ñaây laø noùi söï thoï kyù chaân chaùnh, do coù khaû naêng ñem laïi nhieàu lôïi ích lôùn, neân bieát. Lôøi noùi bí maät laø gì? Laø trí khoâng coù hai töôùng. Moïi lôøi bí maät laø ñeå ngoä nhaäp vaøo töôùng khoâng coù hai töôùng. Caâu noùi naày döïa vaøo quan ñieåm naøo? Tính chaát cuûa caâu noùi ñoù laø khoâng. Tính chaát cuûa lôøi noùi ñoù laø coâng lao cuûa moät töôùng, moïi caûnh giôùi ñeàu coù taùnh vaø töôùng. Khoâng hai laø töø khoâng hai ñoù maø sinh chaáp, khi ñaõ coù hai töôùng laø coù oâ nhieãm. Khoâng chaáp hai töôùng laø trong saïch. Duø coù noùi moïi quan ñieåm ñeàu coù, nhöng caùi coù ñoù cuõng chæ laø giaû danh, laø coâng lao cuûa töôùng thoâi. Taùnh cuûa caûnh giôùi laø khoâng nhöng do coâng lao cuûa

hai töôùng neân taùnh cuûa caûnh giôùi thaønh coù. Duø caûnh giôùi coù hai, nhöng khoâng chaáp vaøo hai töôùng. Coù nhieãm maø khoâng chaáp cho heát saïch laø tònh. Nhö theá, taát caû chö Phaät ñeàu ngoä nhaäp lôøi noùi bí maät, ñoù laø töôùng khoâng hai, neân bieát. Trong ñaây coù naêm thöù töôùng, ñoái vôùi quaû vò toân quyù vaø söï truyeàn daïy ñoù, coù naêm thöù quaû vaø naêm thöù cuûa lôïi ích. Vì thaønh töïu vieäc gìn giöõ, neân noùi laø caùc vieäc bí maät, neân bieát. Naêm thöù töôùng toân quyù laø gì? Neáu coù tö töôûng thì môùi noùi tö töôûng ñoù thaønh töïu, laø thaønh töïu lónh vöïc toân quyù. Caâu naày coøn coù nghóa gì nöõa? Nghóa laø Ñöùc Phaät vónh vieãn chöùng Nieát-baøn, neân Ngaøi môùi noùi: Caùc phaùp khoâng töø ñaâu ñeán vaø noù khoâng ñi ñeán nôi naøo. Xa lìa saùu thöù neân nhaäp dieät. Caùc höõu trong theá giôùi kia coù cheâ bai hay khoâng cheâ bai v.v... vaø khoâng phaân bieät cuûa höõu hoïc, cho neân bieát taïi sao caùc phaùp ñöôïc caùc Tyø-kheo toân troïng maø coù theå noùi phaùp. Caùc phaùp ñoù coù töôùng gì? Do caùc phaùp

töø tröôùc ñeán sau chöa sinh, neân cuõng khoâng coù dieät, vì döïa vaøo phaùp thaân khoâng sinh, khoâng dieät. Noùi caùc phaùp gì? Neáu khoâng bò troùi buoäc thì khoâng caàn giaûi thoaùt. Côûi troùi vaø buoäc laø khoâng coøn taùnh, töôùng nöõa. Ñieàu ñoù giuùp cho keû hoïc bieát ñöôïc phaùp. Coù bao nhieâu taùnh, töôùng ñeå noùi? Laø khoâng ñoaïn dieät voâ minh, cuõng khoâng naûy sinh minh. Voâ minh vaø minh ñeàu coù taùnh giaû danh, khoâng theå naém baét ñöôïc, chæ chaáp coù söï giaùc ngoä thoâi. Noùi cho ngöôøi naøo? Neáu chöa ñöôïc chöùng ngoä vaø chöa ñöôïc quaû vò Chaùnh giaùc. Chaùnh giaùc chöa ngöøng thì voâ minh kia khoâng coù. Thaønh töïu quaû cao vöôït laø gì? Coù nghóa laø vì caûnh giôùi Nieát-baøn voâ dö. Khi khoâng coøn soáng vôùi ba coõi thì ñaõ döïa vaøo lónh vöïc cuûa coõi Nieát-baøn voâ dö. Chæ coøn truï vaøo coõi tònh chaân nhö. Noùi veà caûnh giôùi Nieát-baøn höõu dö. Ai ñöôïc Ñöùc Nhö Lai giaùo hoùa maø chöùng nhaäp caûnh chaân thaät Nieát-baøn, thì ñoù môùi chæ coù taùnh Nieát- baøn, taát caû caùc phaùp ñeàu döïa vaøo Nieát-baøn theo chaân lyù theá tuïc. Ñoù laø noùi coù khaû naêng laøm troøn ñaïo haïnh baäc Thaùnh. Moïi vieäc laøm ñaõ hoaøn taát môùi noùi laø ta ñaõ laøm xong moïi vieäc. Duø coù ngaõ, khoâng coù ngaõ vaø ngaõ sôû, thì cuõng ñeàu döïa vaøo söï chöùng ngoä phaùp voâ ngaõ maø noùi nhö vaày: Ñaõ ñaùnh tan giaëc thuø beân trong baèng noäi löïc vaø deïp vónh vieãn moïi oaùn phieàn naõo, do ñaõ chöùng ngoä phaùp voâ ngaõ. Noùi ñaùnh tan giaëc thuø beân ngoaøi nhö theá laø do chöa thaáy aám ma. Heát thaûy thuoäc veà ngoaïi aám. AÁm laø oaùn thuø beân ngoaøi, laø aâm thanh vaø lôøi noùi, neân bieát. Vöôït hôn naêm aám laø xa lìa nhôù nghó phaân bieät. Taùnh cuûa naêm aám

laø khoâng giaùc ngoä, neân bieát. Thaønh töïu keát quaû ích lôïi laø toû loøng cung kính ñoái vôùi Ñöùc Theá Toân khoâng phaûi baèng saéc thaân v.v... maø baèng tuøy thuaän phaùp kheùo leùo haønh ñeå vieäc nhaän laõnh cuûa caûi cuûa tín thí boá thí ñöôïc trong saïch. Hieåu roõ phöôùc ñieàn laø khoâng thuû moät phaùp naøo, neân vöôït qua ñöôïc bieån khoå theá gian. Vöôït qua theá gian laø do bieån voâ ngaõ khoâng ñoaïn, khoâng thöôøng, khoâng luøi böôùc ñoái vôùi vieäc laøm ruoäng phöôùc. Do laøm ruoäng phöôùc neân töø boû chaáp phaùp vaø kieâu ngaïo, ñöôïc phaùp giaùo hoùa maø thaønh Phaät töû (Boà-taùt). Döïa vaøo Ñöùc Nhö Lai neân Toân giaû Tu-boà-ñeà noùi: Caùc oâng laøm gì maø ñi khoâng ñeán nôi? Nhö Ñöùc Nhö Lai ñaõ giaùo hoùa, ñoù laø ñeán vaäy. Tu-boà-ñeà ñaõ vaán ñaùp vôùi caùc Tyø-kheo nhö theá. Baáy giôø, coù taùm traêm vò Tyø-kheo khoâng tieáp nhaän caùc phaùp neân taâm ñöôïc giaûi thoaùt, ba vaïn hai ngaøn ngöôøi ñaõ xa lìa traàn caáu ñeàu chöùng ñöôïc phaùp nhaõn thanh tònh. Söï thoï kyù chính thöùc naày ñem laïi lôïi ích lôùn. Ngöôøi höõu hoïc ñöôïc voâ hoïc. Phaøm phu thaønh töïu ñöôïc quaû vò höõu hoïc. Baïch Theá Toân ! Phaùp moân Baûo Tích naày thaät laø hieám coù, coù khaû naêng giuùp cho thieän nam thieän nöõ ñöôïc soáng vöõng trong Ñaïi thöøa vaø laøm nhieàu lôïi ích lôùn. Töø ñaây trôû veà sau seõ noùi roõ hôn veà lôïi ích lôùn cuûa phaùp moân Baûo Tích naày. Do coù lôïi ích, neân ñoái vôùi caùc Boà-taùt ñaõ thaønh töïu phaùp Phaät laø raát caàn cho vieäc giaùo hoùa chuùng sinh thöù lôùp raên daïy

nghóa trung ñaïo v.v... Caùc thieän nam thieän nöõ kia ñöôïc bao nhieâu coâng ñöùc phaûi thò hieän baèng söï hoïc theo lôøi raên daïy töø taïng Boà-taùt ñeå coù loøng tin lôïi ích. Naày Ca-Dieáp ! Neáu coù thieän nam thieän nöõ ñoàng ñaúng nhö vaäy, thì trong hieän taïi coù naêm thöù töôùng lôïi ích töø ñöùc tin: 1. Theá giôùi vaøo thôøi ñaïi duy trì coù baäc ñöùc ñoä lôùn. 2. Töï taïi thaønh töïu nguyeân nhaân luøi suït. 3. Thaân thay ñoåi. 4. Xöù sôû ñoù thaønh töïu vieäc noùi vaø nhaän laõnh thöøa haønh phaùp. 5. Ngöôøi nghe thaønh keû thöøa haønh phaùp vaø tröôùc khi cheát seõ thaáy roõ nghieäp thanh tònh. Ñaïi ñöôïc noùi ôû theá giôùi trì thôøi laø chæ Phaät, chuùng Thanh vaên vaø caùc thaùp v.v... Trì laø ñaày ñuû vaät baùu, y phuïc trong caùc theá giôùi v.v... Thôøi gian laø voâ löôïng A-taêng-kyø kieáp. Trong naêm thöù töôùng ñoù, vieäc ñöôïc ñaïi töï taïi vaø khoûi söï thuït luøi cuûa nhaân thì neân bieát. Do nhaân quaû coù haïn löôïng, khoâng haïn löôïng, laø

raát hieám, do phaùp coù cuøng taän vaø khoâng cuøng taän, do chaúng phaûi cao thöôïng maø ñöôïc thuù vui cao thöôïng, aáy chæ laø tính chaát hoaït ñoäng ñeå hoã trôï cho tri ñaïo vaø do theá giôùi Phaät laø luoân tieáp nhaän dìu daét. Hôn nöõa, laïi coù naêm thöù töôùng giuùp thaønh töïu ñöôïc ñaïi töï taïi vaø nhaân khoûi thuït luøi, neân bieát: 1. Nguyeân nhaân vui coù theå töø moät vieäc aùc nhoû xíu. 2. Nguyeân nhaân vui khoâng nhaát ñònh chæ coù moät höôùng. 3. Nguyeân nhaân vui laø khoâng vónh vieãn. 4. Nguyeân nhaân vui seõ laøm cho yù thoï laõnh ñieân ñaûo. 5. Nguyeân nhaân vui nöông vaøo caùi khoå maø thaân thoï laõnh. Sau cuøng, töø thaân nöõ ñöôïc thay ñoåi thaân vaø nôi choán ñoù ñeàu ñöôïc cung kính nhö thaùp Thaùnh. Nôi ñoù ñaõ taïo ra ngöôøi gaùnh vaùc phaùp, hoï tuøy thuaän phaùp taùnh kia maø ñoïc tuïng, thoï trì v.v... Noùi roõ hôn, laø ngöôøi gaùnh vaùc phaùp aáy, khi cheát hoï seõ ñöôïc troâng thaáy Nhö Lai, ñöôïc nghieäp nôi thaân, mieäng, yù thanh tònh. Cho ñeán luùc rôøi boû thaân maïng, maø ñöôïc thaáy thanh tònh vaø nghieäp thanh tònh, neân khoâng coù caùc hoaïn naïn, do vaäy khi saép cheát khoâng coøn khoå naõo gì, vaø vì khoâng coøn caùi nhaân lo aâu saàu naõo, neân taâm lo raàu khoâng theå ñeø beïp ñöôïc hoï. Duø ñoâi maét khoâng coøn nhaáp nhaùy, nhöng bieát chaéc moïi yù thöùc vaãn hieän höõu, tay chaân khoâng quô ñoäng laø ñaõ thaønh töïu oai nghi, buïng khoâng maát ñaïi, tieåu tieän, taâm khoâng nhieãm oâ. Do tinh thaàn khoâng coøn sôï haõi, neân khoâng naém tay, khoâng quôø quaïng hö khoâng, khoâng coù töôùng xaáu an nhieân maø boû thoï maïng. Do thaân ñaõ ñieàu phuïc, neân tieáng noùi toát, ñuùng ñaén. Do xa lìa caùc naïn sôï haõi, neân gioïng noùi hoaït baùt, lanh lôïi. Do ñaõ xa lìa lôøi noùi, rít raén, hung döõ, neân tieáng noùi caøng toát ñeïp hôn. Duøng lôøi noùi toát ñeïp hôn heát ñeå noùi leân phaùp maàu nhieäm cuûa Nhö Lai. Tieáng noùi vui veû ñaùng yeâu laø ñeå ca ngôïi caùc Ñöùc Nhö Lai. Tieáng noùi ñöôïc haøng ngöôøi trôøi uûng hoä, laø gioïng noùi dòu daøng, meàm moûng. Ngöôøi ñoàng phaùp laø bieát ñem ñaïo lyù ñeå ñaët ra caâu chuyeän ñoái ñaùp. Lôøi noùi khoâng sai traùi, laø khoâng coù caùc lôøi noùi doái. Tieáng noùi chaéc chaén laø lôøi noùi tröôùc sau khoâng maâu thuaãn nhau. Gioïng noùi deã nghe, laø lôøi noùi hôïp lyù khoâng ngang traùi. Tieáng noùi ñöôïc trôøi uûng hoä laø nieàm tin töôûng phaùp

Phaät, ñöôïc chö Thieân luoân uûng hoä. Tieáng noùi ñöôïc chö Phaät uûng hoä, laø chö Phaät ñaõ goàm thaâu tieáp nhaän. Laø khoâng giaän döõ, ngay trong hieän taïi gaëp vieäc hung döõ coù theå chòu ñöïng. Khoâng haän laø coù theå nhaãn nhuïc vôùi vieäc aùc trong quaù khöù. Khoâng giaän döõ gaây raéc roái laø khoâng che giaáu caùc ñieàu aùc.

Khoâng oâm loøng traû thuø, laø moïi söùc noùng cuûa söï raàu lo aên naên ñeàu khoâng theå ñoát chaùy ñöôïc. Khoâng coá chaáp loãi laàm hoaïn naïn, laø khoâng mong caàu tham duïc v.v... Khoâng oâm aáp laø khoâng hy voïng ñöôïc traû ôn. Khoâng coù töôùng kyø laï, taâm khoâng khieáp nhöôïc ñoái vôùi giôùi phaùp, laø khoâng chaáp nhaän kieán thöùc khaùc laï. Khoâng phoùng tuùng, taâm luoân sieâng naêng, tinh taán. Khoâng laøm roái loaïn taâm vaéng laëng, do taâm khoâng heøn yeáu. Tieáp nhaän theá giôùi thanh tònh cuûa Phaät maø khoâng vui möøng, thì töï thaân ñöôïc chö Phaät, Boà-taùt che chôû, tieáp nhaän ñöôïc söï maàu nhieäm cuûa theá giôùi Phaät. Xa lìa kieâu ngaïo vaø taêng thöôïng maïn laø ñaõ coù ñöôïc chí khí hieän taïi ñoái vôùi taát caû phaùp Phaät. Nhôø töø boû kieâu ngaïo vaø taêng thöôïng maïn neân coù taâm phaân bieät saâu xa tinh teá, maø khoâng caàu Tam-ma-baït-ñeà theá gian. Duø coù caùi nhaân ñeå ñöôïc chí khí hieän taïi ñoái vôùi taát caû phaùp Phaät, nhöng khoâng cho laø cao vöôït. Taát caû Tam-muoäi cuûa chö Phaät laø taïng Boà-taùt, nhôø daïy baûo maø ñöôïc loøng tin chaân chaùnh ñaày lôïi ích ôû trong voâ löôïng A-taêng- kyø nhö vaäy. Söï phaân bieät ñoù ñaõ coù nhöõng sai bieät töø goác, nhöng nieàm tin töôûng veà lôïi ích thì ngaøy caøng chuyeån bieán ñeán voâ löôïng voâ bieân A-taêng-kyø, neân bieát nhö vaäy. Taïo luaän Baûo Tích naày, Con coù ñöôïc coâng ñöùc, Do yù tònh duõng maõnh, Mong theá gian roát cuøng. Phaùp maàu, kinh Baûo Tích, Ñaïi trí saùng khoâng nhô, Luaän naày tröø chöôùng, laáp, Taïo, cheùp, ñöôïc phöôùc ñöùc. Heát thaûy moïi kieán chaáp, Rôi vaøo löôùi khoâng trí, Maét Phaät khoâng chöôùng ngaïi, Nguyeän theá gian sôùm ñöôïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.